şi maĭ fragidă, ellŭ îĭ ştergea de doĕ treĭ orĭ paharul ca să i se pară vinul maĭ limpede, ellŭ când se oprea ca să se odihnaască, îĭ alegea locul cellŭ maĭ priincios pentru odihnă şi'lŭ învelea bine şi îngrijea ca să nu fie turburatŭ de nimicŭ. Cât fură pe pământ Romănesc eĭ masse pe la casse de ţerranĭ şi pe la hanurĭ din drumulŭ celŭ mare, dar de îndată ce trecură în Bulgaria, unde nu maĭ remăsesse maĭ nicĭ unŭ satŭ în picióre ne părjolit de procleţiĭ de başibuzucĭ, fură nevoiţĭ să poposească sub cerŭ şi să dórmă prin niscaĭ-va visuine saŭ în căruţa în care se suisse când porniră din Slatina şi care trecu împreună cu eĭ Dunărea.

La Plevna scrisserăm într'unul din capitolele procedente tot ce s'a petrecut acolo. George cum ajunsse pe câmpul de resbel se despărţi de camaradul sĕŭ şi se sili din tóte puterile ca să'lŭ evite, cercând un resimţimêntŭ de contrarietate vĕdită orĭ de câte orĭ îl vedea şi se întâlnea cu el.

Costică, dupŏ cum scim, se juca cu baniĭ şi prin astŭ mijlocŭ suppunea sub piciórele salle chiar lipsa, însă elŭ nu cheltuia pentru trebuinţele salle nimic; totŭ ce avea sacrifica cu bucurie pentru a atrage spre dânsul afecţiunea camaradulnĭ seŭ, dar George nu se mulţumea cu nimic, nu se distra cu nimic şi refusa orĭ-ce oferire cu o persistenţă îndărătnică.

Cum dusse fie-care greutăţile campanieĭ, am vĕḑut tot în capitolele precedente, şi ne-am convinsŭ că Costică, chiar în mijlocul lupteĭ, avea ochiĭ aţintiţĭ spre camaradul sĕŭ şi câte o dată depărta de la ellŭ chiar pericolulŭ, expuindu-şĭ persóna sa.

Şefiĭ şi camaraḑiĭ băgară de seamă astă atenţiune extraordinară, şi maĭ cu seamă rĕceala şi chiar repulsiunea cu care primea George tóte silinţele ce 'şĭ da Costică pentru a'lŭ mulţumi, şi începură a se întreba între eĭ şi a-şĭ esplica causa. Suposiţiunile se încrucişară, sburară din gură în gură felurite închipuirĭ, dar nimenĭ nu putu esplica enigma şi a găsi unŭ motivŭ care să fie aprópe de realitate. Ne putênd deslega astă ghicitóre, fie-care 'şĭ ḑisse: este la

mijlocŭ unŭ secretŭ, şi sub plóia de obuse şi şrapnele îşĭ daŭ tóte silinţele ca să'lŭ afle.

Intr'acestŭ timpŭ se organisă expediţia de la Rachova şi George fu unulŭ din ceĭ d'ântâiŭ care alergă spre astă eapediţie periculósă ca spre o petrecere veselă ; lucru de mirare însă, Costică nu se grăbi d'a lua şi ellŭ parte la dênsa şi d'a se pune în rândurĭ alăturĭ cu camaradulŭ sêŭ. Din contra, ellŭ dispăru ca cum l'ar fi înghiţit pământul şi nu se maĭ zări nicĭ în rândurile luptătorilor din preajma Plevneĭ, nicĭ în alte expediţiunĭ despre Rachova. Se şoptea chiar c'a desertat.

Să fi desertat?

Pe când se formaŭ colónele de atacŭ spre Lascovaţ, se forma în acellaşĭ timpŭ din ambulanţele ce urmasse expediţia şi câte-va altele ce trecusse Dunărea maĭ jos de Bechet, care fusesse trămisse de spitalul Independinţa din Craiova, o colónă sanitară de ajutor pentru răniţiĭ ce aveaŭ să cadă în curênd.

Intre sanitariĭ militarĭ ce transportaŭ brancardele menite d'a culege pe răniţĭ chiar pe câmpul de resbel şi chiar în momentul acţiuneĭ, se afla şi un june fórte tênĕr şi frumuşel care ar fi subjugat ânima multor cuconiţe sentimentale dacă s'ar fi ivit pe trotórele capitaleĭ. Avea şi de ce, căcĭ acestŭ june sanitar, afară de frumuseţea sa fisică, avea pentru persóna sa unŭ cultŭ şi o îngrijire particulară, astŭ-fellŭ că ellŭ în orĭ-ce momentŭ părea că era gata să se presinte la o revistă de paradă, cu tóte că împărtăşea cu voe bună, împreună cu camaradiĭ sêĭ, tóte strapaţele campanieĭ.

Un medicŭ june şi cam glumeţ care-lŭ admisesse în compania sa şi-ĭ dădusse voe a intra cu ellŭ în familiaritate, îlŭ porocli cu supranumele de domnişóră şi astă poreclă se împrăscia din gură în gură în tótă colóna sanitară. De atuncĭ încolo junele necunoscut numaĭ fu chemat cu numele sêŭ, ci toţĭ îĭ disse Domnişóră.

Junele era bun şi vesel din fire şi nu se supăra de aste glume prietenescĭ, ci rădea şi el şi făcea o mulţime de snóve şi spunea o mulţime de glume chiar în socotélă sa. Intr'o séră pe

când staŭ de se încăldeaŭ dinaintea unuĭ focŭ mare de coceni̇̆ şi bălăriĭ, după maĭ multe vorbe vesele şi de spirit, el disse cam fără veste cu vecea sa cea argintină şi în adevĕr femeiască, amiculuĭ sĕŭ doctorul care îl poreclise dându-ĭ numele de Domnisóră:

— Ascultă doctore, escĭ de spirit şi facĭ lucrurile pe jumătate; suntem aicĭ toţĭ bărbaţĭ, afară de surorile care ne-a trămis spitalul Independenţa, şi mĕ numescĭ numaĭ pe mine Domnişoră; suntem in campanie şi nu complectedĭ deia!... Daca sunt femee, precum pretindĭ D-ta, şi iaŭ parte la resbellŭ, precumŭ mĕ vedĭ, trebue să fiŭ o amazónă. Suntem acum în préjma Rachoveĭ, ia fă bine, aşa te rog, şi numesce-mĕ de adi încolo: Amazóna de la Rachova.

— Ura! să trăiască Amazóna de la Rachova, strigă medicul şi toţĭ camaradiĭ sĕĭ rîdênd şi bătând din palme.

D'atuncĭ titlu de Domnişóră fu înlocuit cu acela de *Amazóna de la Rachova.*

Pe când la ambulanţe se schimbaŭ assemenea glume, colónele de attacŭ înnaintaŭ spre duşman, împuşcăturele începură să se îndesească. câmpia şi văile să se semene cu morţĭ şi răniţĭ şi sanitariĭ să se respândéscă pretutindenĭ ca să-şĭ împlinească umanitara dar primejdiósa lorŭ missiune.

Dorobanţiĭ împrăştiaţĭ în grupe micĭ străbătură repede şi maĭ în fugă dealurile, se coborîră cu iuţeală în valea Lescovaţuluĭ şi începură a sui malul opus, pe care se aflaŭ întăririle Turcescĭ, agăţându-se icĭ de buruenĭ, colea mărăcinĭ dincolo de bolovanĭ de pământ şi totŭ ce le offerea un sprijinŭ, ca să ajungă maĭ curênd la culmea de unde Turciĭ le trămiteaŭ fără contenire o plóe de glónţe, care din fericire nu prea le causa mare rĕŭ fiind-că malul era prea pornit şi le oferea unŭ bunŭ adăpostŭ. Cu perderĭ relativ micĭ, cu ostenelĭ supraumane, Dorobanţiĭ, maĭ cu ajutorulŭ buruienilor, maĭ cu scările ce purtaŭ în circă şi maĭ cu ajutórele ce'şĭ daŭ reciproc uniĭ altora, făcênd scărĭ din umeriĭ lor, suiră malul şi se agăţară de muchia déluluĭ, de unde fugări pe Turcĭ prin o descărcare generală.

Vĕḑêndu-se susŭ, vitejiĭ puĭ de şoimĭ, se împrăsciară pe platoŭ ca unŭ torrent furios totŭ în micĭ grupe, goniră pe Turcĭ dintr'o tabără întărită ce se afla în naintea tabieĭ, îĭ grămădiră valŭ vârtejŭ în tabie, îĭ înconjurară din tóte părţile îĭ împuşcară şi 'i siliră ca dupŏ o luptă d'o oră şi jumĕtate să părăsească tabia şĭ să se retragă în desordine spre cetăţuia principală care se afla adăpostită de un întreit rând de meterezurĭ.

De aci începu adevĕrată bătălie. Muscceleniĭ şi Ilfovenii apucară reduta despre apus unde un bastion forma unŭ unghiŭ dreptŭ, Râmniceniĭ şi Putneniĭ se năpustiră spre partea despre miazăḑi. şi Mehedinţenii şi Suceviniениĭ le înlesniră schimburile; astŭ-felŭ formaţĭ în semicerc dădură năvală spre pâlcul de duşmanĭ, culcară la pămêntŭ grămeḑĭ de păgînĭ şi reuşiră ca cu agilitatea şi iuţeala mişcărilor lor să se furişeze de mórte şi să încerce perderĭ fórte puţine în comparaţie cu alle duşmanilor.

Cea maĭ mare parte din eĭ eraŭ recruţĭ veniţĭ de curênd de la vatra părintească; mulţĭ purtaŭ pe dênşiĭ costumulŭ ţĕrĕnescŭ, iţarĭĭ, sucmanul şi căciula mulţĭ aveaŭ în mânĭ arme rusescĭ inferióre de sistemŭ Krînca mulţĭ abia eşisse din anniĭ copilărieĭ. cu tóte astea dovedeaŭ pe Turci cu toţĭ nizamiĭ lor îmbĕtrâniţĭ în lupte şi cu tóte puscele lor de precisiune şi tirŭ rapid sistem Henry Martini şi Wincister, căcĭ în pepturile astor vitejĭ ardea sântul focŭ allŭ iubireĭ de ţérră şi dorinţa d'a dovedi pe duşman ca să afle lumea intreagă din ḑi în ḑi maĭ multŭ aceia ce póte Românulŭ.

Eraŭ recruţĭ, cu tóte astea făceaŭ tóte mişcările şi tóte evoluţiunile commandate cu aceiaşĭ regularitate şi aceiaşĭ precissiune cu care le-ar fi făcut un soldat vechiŭ la o manevră; eraŭ recruţĭ şi discărcătura puscilor, şi ascuţişiulŭ baionetelor lor maĭ că nu daŭ de loc greşiŭ; astă particularitate fu observată la Românĭ de către străinĭ, nu atuncĭ pentru prima dată, ci în tóte încăerările lor şi attrasse surprinḑa şi admiraţiunea tuturor.

Pe când lupta era maĭ aprinsă, major Giurescu se pusse in fruntea muscelenilor sĕĭ şi le striga:

— După mine; în şeanţurĭ copiĭ.

Copii îl urmară cu multă bărbăţie, dar unŭ glonţŭ pismaşiŭ îl isbi dreptŭ în frunte şi 'lŭ rĕsturnă la pămĕntŭ fŏră de viaţă; posnaşea întîmplare de dimineaţa fu pentru ellŭ o prevestitóre ursudă; de astă-dată George nu era acolo ca să'ĭ mântuiască ḑilele, ellŭ se lupta vĕrtos cu mórtea în şirurile camaraḑilor sĕĭ, şi mórtea pe care o căuta d'ancâtelea fugea de ellŭ ca omul de năpaste.

Ilfoveniĭ noştriĭ maĭ toţĭ plugarĭ născuţĭ cu sapa în mână, îşĭ formară cât te ştergĭ la ochĭ o linie de şanţurĭ în faţa şeanţurilor inimice, şi începură să improsce de la adăpost pe Turcĭ; atuncĭ major Iene commandantul lor, de şi băeţiĭ luĭ lucraŭ fŏră pregetŭ şi culcaŭ pe întrecute şirurĭ de duşmanĭ, fiind din fire nerăbdător, se sculă în picióre pe parapetŭ ca să vază cu ochiĭ efectul tiruluĭ lor. Unŭ sergent vĕḑînd această cutezanţă fŏră de socoteală se rĕpeḑi, îl luă în braţe şi îl trasse în şanţŭ, dar ellŭ nu putu să stea multŭ timpŭ astĕmpĕratŭ şi se sui din noŭ. De astă-dată ursita nu fu aşa de înduplecăcioasă; ea pedepsi aspru pe îndrăsneţŭ şi'ĭ străpunse peptulŭ cu un glonţŭ ucigătorŭ. Maĭ nainte d'a simţi că era rănit, ellŭ maĭ strigă o dată:

— Daţĭ copiĭ, daţĭ de totŭ; dar în aceiaşĭ clipă frigulŭ morţiĭ ajunse până la ănimă şi'ĭ precurmă şi graiŭ şi viaţă! Atuncĭ bietul major căḑu ca o stană de piatră pe pămĕnt.

Locotenenţiĭ Nicolae Radovicĭ şi Pavel Bordeanu alergară iute să ţie companie pe lumea cea altă bravuluĭ lor commandantŭ, murind apărîndu'şĭ posturile, iar sublocotenentul Spiroiu, rĕmâind singur în capul colóneĭ înnaintată, de şi grav rănit în frunte şi cu facia inundată în sângele ce curgea dupŏ frunte în jos, nu 'şĭ perdu cumpĕtul şi 'şĭ păstră loculŭ până în capĕtŭ.

Dupĕ mórtea celor doĭ majorĭ, locotenent-colonel C. Măldărescu părăsi reserva şi luă commanda întregeĭ liniĭ de atacŭ şi intră sprintenŭ în raza focurilorŭ, dar de o dată unŭ glonţŭ duşmanŭ îĭ pătrunse fără de veste ambele picióre şi 'lŭ culcă iute la pămîntŭ. Ellŭ nu 'şĭ perdu cumpĕtul, ci numaĭ de cât se aşeḑă pe un pat portativ de

ambulanţă, şi cu sângele încă curgênd şi cu rănile ne legate continuă d'a comanda; maî apoî însă vĕḑênd că slăbesce, dette ordin să fie transportatŭ înaintea commandatuluî generál ca să 'şĭ dea rapportulŭ.

Pe când se afla dinaintea colonelului Slăniceanu şi'i esplica cum staŭ lucrurile, un noŭ glonţŭ veni să se înfigă în stinghia patuluî şi să'lŭ prevestească că 'şĭ a plătit îndestul datoria către ţarră şi că era timpul d'a îngriji de rănĭ care nu eraŭ uşiurĭ.

Impuşcăturile deveneaŭ maĭ dese cu cât sórele mergea maĭ spre scăpătat şi ambulanţele avea maĭ mult de lucru cu cât voiniciĭ noştriĭ se apropiaŭ maĭ mult de cumplita cetăţue. O colónă de dorobanţĭ Ilfovenĭ ajunsesse la o distanţă numaĭ de câţĭ-va paşĭ de primul rîndŭ de şanţurĭ; un ordin numaĭ şi unŭ avĕnt era îndestulător ca să ajungă la încăerarea cu baioneta. Acellŭ ordin se dette de unŭ sublocotenent, singurulŭ officer care se găsea în capulŭ acelleĭ micĭ colóne, şi soldaţiĭ sburară în şeanţŭ ca la prasnicŭ.

Incăerarea fu cumplită, vîrful baioneteĭ şi patul pusciĭ făcura multe victime în ambele părţĭ. Turciĭ se apăraŭ cu înverşiunarea, dar nicĭ aĭ noştri nu se lăsaŭ maĭ pe josŭ; amăndoĕ părţile daŭ de svênta pămêntul. Cellŭ maĭ înverşunat din toţĭ era George, ellŭ era cellŭ care se espunea maĭ mult, ellŭ era care sărea în amesteculŭ cellŭ maĭ grosŭ, ellŭ era care trămitea morţiĭ maĭ mulţĭ tributarĭ; înaintea luĭ se făceaŭ golurĭ şi mormane de cadavre şi cu puşca şi baioneta luĭ de recrut nu putea să se mĕssore nizamulŭ cellŭ maĭ ispitit în sciinţa ostăşească. Ellŭ se lupta cu entusiasmulŭ şi desperarea omuluĭ care nu se teme de primejdie căcĭ o dorea, şi primejdia fugea de ellŭ fiind-că 'ĭ era frică de dênsul.

Intr'un moment sórta obosită de atâta încăpăţînare voi să'lŭ părăsească şi se sfîrşeescă cu aşa îndrăsneţŭ; ea îl pusse faciă în faciă cu unŭ arab urît ca necuratul şi ardinte ca unŭ vulcan; astŭ arab făcea în rândurile curcanilor nostri acelleaşĭ ravagiurĭ ce făcea George în rândurile nizamilorŭ. Acellŭ arab se repeḑi spre George cu baioneta îna-

inte şi o asvêrli spre peptul luĭ George ca să'lŭ st· :ngă, dar nu nemeri peptul sĕŭ, căcĭ junele maĭ îmlădios ca o şiopârlă se plecă spre dreapta şi baioneta păgânuluĭ împunse aerul. George însă profită iute de astă lovitură perdută, apucă puşca de ţeavă, ridica patul în susŭ şi dette spre arab o lovitură ţeapănă; însă arabul nu era maĭ puçin agil; el făcu în miculŭ spaţiŭ allŭ şeanţuluĭ un pas înapoĭ, lipindu-se cu spatele de parapet, şi lovitura luĭ George isbi pusca păgânuluĭ care 'ĭ cădu din mănă făcută ţăndărĭ.

Atuncĭ Turcul vĕḑêndu-se desarmatŭ, scóse hangerulŭ de la brîŭ, făcu să treacă ca o scîntee electrică pe dinaintea ochilor adversaruluĭ sĕŭ ascuţişulŭ încovoiat allŭ asteĭ arme îngrozitóre, dar când să'l isbească, o pereche de braţe vănjósse, braţele luĭ George, îĭ coprinse corpul cam pe sub umerĭ şi 'lŭ strănse atât de strajnic în cât îĭ paralisă cu desăvêrşire mişcările mânelor. Hangerul atuncĭ deveni în mănă-ĭ o armă nefolositóre, de aceia ellŭ' ĭlŭ lăsă să caḑă jos ca să se apuce la luptă dreaptă cu George care 'lŭ strângea cu virtute la peptŭ.

Arabul era voĭnicŭ, dar oasele 'ĭ trosnea sub strânsura vânjóselor braţe alle Bucuresceanuluĭ nostru care cât fusese impiegat nu se apucasse la luptă cu nimenĭ şi nicĭ nu scia daca era voĭnicŭ saŭ nu. Inferbinţeala lupteĭ şi înstinctul de conservare care vine fără voe chiar la omul care ar fi dispus să móră, îl făcu să descopere în ellŭ nisce calităţĭ de voinicie de care nicĭ nu 'şĭ făcuse idee. Arabul era maĭ puçin forte dar maĭ vioiŭ şi maĭ sprinten, el se luptă mult timpŭ prin felurite svêrcoliturĭ ca să scape din acelle braţe de ferŭ carĭ se încleştaŭ din ce în ce maĭ mult împrejurul corpuluĭ sĕŭ, şi se cercă ca să înlocuiască prin viclenia şarpeluĭ insuficienţa forţelor salle musculare, dar George nu 'ĭ dădu de loc pasŭ să'şĭ ajungă la scop.

După maĭ multe svêrcoliturĭ, Turculŭ putu în fine să 'şĭ scape subţioarele, să'şĭ aplece în jos braţele şi să coprinḑă şi ellŭ corpulŭ adversaruluĭ sĕŭ.

Aceĭ ce ar fi voit să asiste la un spectacol de luptă dréptă dacă ar fi putut să fie spectacorĭ în nisce momente atât

de înferbântate, la această întrecere la trinta ar fi avut înainte sa o privelisce demnă de admirat; dar nimĕnuĭ nu'ĭ ardea de d'al de astea căcĭ în tóte părţile eraŭ încăerate assemenea lupte cumplite, în tóte părţile sângele curgea gârlă şi crunta mórte îşĭ ascuţea cósa în carne omenească. Afară de acestea fumul ce eşea din puscĭ, al căror pocnet numaĭ contenea, împiedica ochiĭ d'a vedea ce-va la o distanţă de doĭ paşĭ.

Cu tótă agilitatea luĭ, Arabul începu s'o móe, să se încovóe ca unŭ copaciŭ căruia securea tăetoruluĭ 'i-a despărţit trunchiul de rădăcină şi să'şĭ plece ceafa spre pămênt, precum îşĭ plécă copaciul vîrful când tulpina sa este retezată, însă tocmaĭ când se cadă spre a nu se maĭ scula, se întêmplă să sară din allŭ doilea rând de şanţurĭ unŭ miralaĭ Turc călare pe un calŭ albŭ, care nu maĭ de cât scóse din coburĭ unŭ revolverŭ şi'lŭ descărcă spre peptul biruitoruluĭ. A doua şi a treia trosnitură urmă numaĭ de cât pe cea d'ântêiŭ.

La prima descărcătură, George se cletină, îşĭ descleştă mânele din jurul corpuluĭ advercaruluĭ seŭ, spume de sânge se iviră în jurul buselor salle, palórea morţiĭ se rĕspândi într'o clipă pe figura sa şi genuchiĭ i se încovóe; dar nu cădu de tot. A doua pocnitură urmă pe dată pe cea d'ântîiŭ, dar ca fulgerul apăru o umbră neagră între ellŭ şi revolverŭ, unŭ ţipetŭ eşi dintr'unŭ peptŭ omenescŭ, o ţîşnitură de sânge încă caldă îĭ inundă facia, o fiinţă omenească îĭ coprinsse grumajiĭ şi un corpŭ omenescŭ îl făcu să cadă josŭ şi să rĕmăe întinsŭ pe pămêntŭ fŏră de cunoscinţă.

XIX

Bătălia de la Schit

In urma uneĭ lupte atât de crâncenă şi atât de îndelungată, inflăcărarea coprinse pe toţĭ Romaniĭ şi'ĭ făcu să se lupte cu desnădejde, fŏră să ţie sémă că n'aŭ măncat şi

nu s'aŭ dat repaosuluĭ de maĭ bine de ḑece ore; prin vitejeasca lorŭ îndîrjire eĭ strimtorasse amarnicŭ pe Turcĭ în cetăţuia lorŭ şi'ĭ secera întocmaĭ ca pe nisce spicurĭ de grâŭ, însă nóptea veni repede şi negriciósă şi fraţiĭ nu se maĭ putură distinge din duşmanĭ. Atuncĭ comandantul supremŭ allŭ expediţieĭ dete semnalulŭ de încetarea focurilorŭ şi vitejiĭ rĕsboitorĭ, cu tóte că eraŭ lichniţĭ şi sdrobiţĭ de oboseală, încetară de a se maĭ bate cu părere de rĕŭ şi părăsiră locurile ce le căştigasse cu atâta sârguinţă cu sufletele cătrănite de întristare.

Nóptea eĭ o petrecură în jurulŭ câmpulŭ de lupta, adică jos sub pólele dealuluĭ pe care se afla aşeḑată cetăţuia, iar o parte din eĭ chiar pe culmea dealuluĭ aprópe de şianţurile salle. A doua ḑi cum se ivi ḑorile, se treziră iute şi se pregătiră din noŭ pentru luptă, ca să nu le apuce înainte duşmanulŭ. Eĭ ocupară fără împotrivire posiţile înaintate ce părăsise în ajun; dar pe când asceptaŭ cu nerăbdare ordinulŭ d'a reîncepe din noŭ lupta, veniră în fuga cailorŭ doĭ adjutanţĭ din statul majorŭ, şi vestiră pe comandanţiĭ din capetele colónelor că acea ḑi era destinată pentru repaos şi îngroparea morţilor, şi le comunicară ordinul d'a sta fie care pe locŭ şi d'a trămite, sub protecţiunea cruciĭ roşiĭ, colóne de soldaţĭ desarmaţĭ, ca să înmormênteḑe pe aceia ce'şĭ plătisse către ţéră tributulŭ sângeluĭ cu aşa mare dărnicie, şi să strângă pe aceĭ ce eraŭ numaĭ răniţĭ.

Ḑiua aceia fu o ḑi tristă, ursuză pentru Românĭ, dar nicĭ Turciĭ n'o petrecură maĭ veselĭ; fie-care din beligeranţĭ rĕmasse pe locŭ observându-se în tăcere şi 'şĭ petrecură timpulŭ presărînd câmpia şi cósta cu muşuróe de morminte şi transportând spre ambulanţe şi spitalurĭ maĭ depărtate pe răniţiĭ carĭ nu maĭ aveaŭ locŭ în ambulanţa expediţiuneĭ.

Pe la prînḑŭ veni veste de la Bechet cum că de acolo se vedea făcêndu-se în Rachova preparative marĭ de plecare, şi numaĭ de cât colonelulŭ Slăniceanu dette ordin flăcăilor ca să se ţie gata spre a tăia drumulŭ fugarilorŭ.

In ḑiua de 7 Noembre, colóna căpitanuluĭ Mateescu ju-

casse un rol secundar; ea se mărginisse numaĭ d'a se stricora printre viile despre turnu Roman şi d'a se îndrepta spre cetăţuia cea mică spre a face numaĭ o simplă demonstraţie. Atuncĭ comandantul eĭ, căpitan Mateescu, fu rănitŭ la genunchĭ în fruntea băeţilor sĕĭ şi fu silit să părăsească comanda.

Vĕḑêndu-se fără şefŭ, rĕsboinicii nu maĭ înaintară cu aşa îndrăsneală ca maĭ nainte, ci rĕmasse sub adăpostul viilor, ne cutesând nicĭ unulŭ din officeriĭ ce maĭ rĕmăsesse ca să atragă asupră-le o aşa mare responsabilitate şi să sbóre în fruntea forţelor de carĭ dispuneaŭ spre cumplita cetăţue. Eĭ îşĭ petrecură tótă ḑiua mărginindu-se numaĭ d'a zădărnici pe duşmanŭ prin împuşcăturĭ continue de la adăpostul meterezurilorŭ ce 'şĭ durasse printre viĭ. Nóptea o petrecură printre şanţurile ce'şĭ săpase dincolo de acelle metrezurĭ şi a doua ḑi se ocupară şi eĭ cu îngroparea morţilor şi cu strângerea răniţilorŭ.

După ce să lăţi vestea că Turciĭ ar vrea să fugă, aceştĭ oşteni eşiră din viĭ, coborîră cósta şi se concentrară în preajma Schituluĭ: infanteria dincoa de rîŭ în jurulŭ poduluĭ de piatră, singura trecătóre putinciósă preste acea gârlă adêncă, potmoleasă şi cu malurĭ înalte, cavaleria intre Schitŭ şi Ogost şi artileria pe podiţiunile ce ocupasse din dimineaţa ḑileĭ precedente.

Vestea care venisse de la Bechet nu era lipsită de temeiŭ; în adevĕrŭ Turciĭ din Rachova, vĕḑêndu-se strîmtoraţĭ din tóte părţile, se pregătiră de fugă şi cât ţinu ḑiua de 8 Noembre, pe când sanitariĭ lor se îndeletnicea cu strângerea morţilor, eĭ îşĭ adunară totŭ materialul de resbelŭ, îşĭ scóse din posiţiĭ celle treĭ tunurĭ de cari dispuneaŭ, îşĭ încărcară în care şi căruţe cantităţĭ marĭ de proviḑiunĭ precum şi pe toţĭ răniţiĭ, şi pe sub séră porniră cu toţiĭ împărţiţĭ în două colóne.

Grosulŭ garnisóneĭ împreună cu tunurile, muniţiunea de resbelŭ şi o mare cuantitate de proviḑiunĭ, apucară pe marginea Dunăriĭ şi sub adăpostulŭ sălciilor dupŏ malŭ şi allŭ întunereculuĭ nopţiĭ ce venisse négră şi plină de ceaţă, se înfurişară până la apa Schituluĭ. Acolo aflară în apropiere

de D[illegible]re o pădurice deasă de sălciĭ care adăpostea rîulŭ de ambele părţĭ şi 'ĭ ferea de orĭ-ce privire indiscretă, şi prin acea pădurice se hotărîră a'şĭ face o trecătóre, fiind-că matca rîuluĭ ce curgea încetinel era maĭ rĕstrînsă şi malurile maĭ apropiate. Ca să facă unŭ pod de la unŭ malŭ până la cellŭ altŭ era cu neputinţă căcĭ n'aveaŭ materialŭ trebuincios, nicĭ timp necessarŭ şi maĭ cu sémă făceaŭ sgomot şi eraŭ audiţĭ de Românĭ care eraŭ aprópe; ca să treacă rîulŭ prin vadŭ iarăşĭ era lucru preste putinţă din causă că apa era adâncă; ca să rĕmâe acolo asemenea nu era cu putinţă cŏcĭ Româniĭ dacă prindeaŭ de veste se luaŭ după eĭ şi îĭ măcelăreaŭ până la unulŭ fŏră ca eĭ să pótă să fugă saŭ să se apere. Dupŏ eĭ veneaŭ maĭ multe care încărcate cu sacĭ plinĭ cu făină şi orḑŭ, corturĭ de campanie şi alte unelte voluminóse; aruncară dar aste obiecte în matca rîuluĭ şi făcĕnd d'a curmeḑişul luĭ un digŭ cu tot ce putură avea la îndemână, se grăbiră d'a 'lŭ trece maĭ nainte d'a se âmfla apa. A trece care şi căruţe peste astŭ podŭ improvisatŭ nu era cu putinţă, fură dar nevoiţĭ să demonteze tunurile şi să le transporte dincolo în braţe, să abandone lafetele şi chesonele lor şi tóte carele în voia sórteĭ, să părăséscă chiar pe răniţiĭ ceĭ maĭ gravŭ şi să fugă printre baltacurile dupŏ litoralulŭ Dunăriĭ spre direcţiunea Lomuluĭ. Cavaleria trecu apa în notulŭ cailorŭ.

O mică parte din infanterie, ceĭ maĭ fanaticĭ dintre musulmanĭ, rĕmasse cu paḑa proviḑiilor şi răniţilor, şi ca să mascheḑe retragerea camaraḑilorŭ lorŭ, se îndreptară spre podulŭ de la Simnicŭ unde sciaŭ că'ĭ asceaptă armata română.

Pe la treĭ ore din nópte santinelele române din jurulŭ poduluĭ ḑăriră prin întunerecŭ apropierea astuĭ lungŭ convoiŭ şi dătură alarma. Intr'o clipă Mehedinţeniĭ şi Gorjeniĭ fură la postŭ cu arma la mână şi căpitan Merişescu luând comanda în lipsa căpitanuluĭ Mateessu care, precum scim era grav rănitŭ, se aşeḑă în fruntea bravilorŭ sĕĭ.

Tunurile începură să mugească, puscile să trosnească şi pămêntul să răpăe de tropotul cailorŭ călăraşilor şi roşio-

rilor ce făceaŭ şarje în diferite direcţiunĭ. Obusele şi şrapnelele ămpleaŭ aerulŭ de ţăndărĭ ucigătóre, gloanţele curgeaŭ ca grindina preste capetele Turcilorŭ, cu tóte astea eĭ înnaintară sărind preste cadavrele fraţilor lorŭ şi nu se opriră de cât în facia poduluĭ.

Atuncĭ la lumina luneĭ ce apăruse între doĕ petice de norĭ alburiĭ, se petrecu una din acelle privelisce titanice ce nu se petrecŭ de doĕ orĭ în viaţa uneĭ naţiunĭ. Turciĭ maĭ ănteiŭ îşĭ descărcară armele de o dată printr'o salvă generală, dupŏ aceia se repeḑiră cu sălbăticie în mijloculŭ trănmbelor de dorobanţĭ ce'ĭ asceptaŭ cu baioneta gata de împunsŭ şi în fine se încinsse o luptă crâncenă şi înverşunată între aste doă naţiunĭ ce se uraŭ d'atătea secole.

Incăerarea cea maĭ cumplită era chiar pe podŭ; sângele curgea şiroae şi se prelingea în apă ce începusse a se roşi; trupurile cellor morţĭ cădeaŭ pe parapete şi dupŏ parapete în rîŭ şi aceĭ ce rĕmâneaŭ pe podŭ cu unŭ picŭ de viaţă expiraŭ sub greutatea călcâiuluĭ rĕsboitorilor care nesocoteaŭ orĭ-ce pedică şi orĭ-ce obstacolŭ.

Amarnicŭ se luptaŭ Turciĭ, dar mult maĭ amarnicŭ Românĭi; vijelia cea maĭ cumplită nu era atât de furiósă ca mişcările mânilor lor; daŭ vitejiĭ, daŭ de mórte, spinteсaŭ pepturĭ, sfâşiaŭ pântece, sdrobeaŭ braţe, şi când le venea bine transformaŭ în ghiócă patul pusciĭ şi isbeaŭ pe păgânĭ la mirŭ ca să nu maĭ sufle. Cu assemenea vitejĭ cine se putea mĕsura?! înfăţişarea lor numaĭ spunea cellor ce'ĭ vedeaŭ că cu eĭ este isbânda; cu eĭ şi fu, căcĭ Turciĭ o slăbiră iute, şi din agressorĭ deveniră urmăriţĭ şi în sfârşit furā puşĭ pe gónă şi nevoiţĭ ca să se predea.

Dintr'astă colónă ceĭ ce nu muriră se dătură toţĭ prinşĭ de rĕsboiŭ în mânele biruitorilor şi fórte pucinĭ din eĭ avură timpŭ să fugă. trecând apa în not. Aflând cum că ceĭ ce se resboisse fusesse numaĭ o mică post guardă, iar grosul armateĭ trecusse râul prin şiretlic, cavaleria Română se luă în góna fugarilor însoţiţĭ de dragoniĭ Ruşiĭ, şi tocmaĭ despre ḑiuă le ajunsse códa, prinsse chiar o seamă din eĭ, dar nu putură pune mâna pe toţĭ, căcĭ se depărtasse fórte şi aĭ noştri

nu cunosceaŭ locurile. Când se ivi ḑiua, de tot Românii intrară ca şi strămoşiulŭ lorŭ Mihaĭ ca nisce triumfătorĭ în bĕtrêna Rachovă.

XX

Ambulanta de la Bechet

Corpulŭ pusŭ sub comanda Coloneluluĭ Slăniceanu avea, precum scim, o secţiune de ambulanţe cu maĭ multe căruţe, corturĭ şi tot ce trebue pentru îngrijirea răniţilorŭ, dar tóte aste căruţe şi corturĭ se ămplură pe dată cu răniţĭ, căcĭ lupta fusese cumplită şi răniţĭ soseaŭ mereŭ. La Bechet armata pusă sub comanda generaluluĭ Lupu maĭ avea încă un detaşament sanitar, spitalul Independinţa din Craiova trămisesse căţĭ-va medicĭ şi instalasse într'o magasie de bucate unŭ micŭ spitalŭ. Acolo fură trămişĭ răniţiĭ de la Rahova care nu încăpusse în ambulanţele din partea dreaptă a Dunăriĭ şi maĭ cu seama aceĭ ce aveaŭ nevoe de maĭ multă îngrijire.

In salla ambulanţeĭ din magasia de grâŭ se aflaŭ vre-o două-ḑece paturĭ dar nu ḑăceaŭ maĭ mulţĭ de ḑece militarĭ; unul din toţĭ era leşinat de doă ḑille şi nu putea să se desmeticească căcĭ perdusse fórte mult sânge printr'o rană de glonţŭ ce 'ĭ găurise falca dreaptă. Astŭ rănitŭ fusese găsit la 8 Noembre cam pe sub seară sub unŭ altŭ rănit care avea peptul strĕpuns de doă glónţe şi care ḑăcea fără cunoscinţă şi numaĭ cu o scântee de viaţă în corpŭ alăturĭ de patulŭ celluĭ altŭ.

Despre cellŭ d'ânteiŭ medicil aveaŭ speranţă d'a-lŭ aduce la cunoscinţă şi d'a-lŭ pune pe picióre, dar despre cellŭ d'allŭ doilea pucină speranţă nutreaŭ ómeniĭ de sciinţă! ellŭ era condamnatŭ a muri negreşit îndată ce va trece sincopa, căcĭ rana din peptŭ era fórte gravă; d'aceia nicĭ nu ridi-

casse după rană primele pansamente făcute pe câmpul de resbellŭ şi nicĭ nu se cercasse să 'lŭ readucă la cunoscinţă.

Astŭ nenorocitŭ era unŭ bietŭ ambulantŭ, tînĕr, delicatŭ şi fórte frumuşellŭ, pe care camaradiĭ, şi maĭ cu seamă medicii, îlŭ poreclise în glumă dicêndu-ĭ: *Amazóna de la Rachova*; ellŭ fusesse găsit în şianţul cetăţueĭ ţiind în braţe lipitŭ de peptŭ pe cel-altŭ rănit de a căruĭ sórtă mediciĭ nu eraŭ desperaţĭ. Astuĭ nenorocitŭ nu i se da nicĭ un ajutor, nicĭ ceva întăritor, nicĭ nu 'i strecura printre dinţĭ măcar o lingură de bulionŭ ca să capete óre-care puterĭ, pe când celluĭ alt îĭ punea mereŭ d'asupra rănilor cârpe cu ghiaţă şi îĭ da pe gât de patru orĭ pe di bulion caldŭ şi vinŭ negru amestecatŭ cu câte-va medicamente încăldĭtóre.

Cu tóte aste ajutóre tinere, şi maĭ cu sémă cu îngrijirea maternă a maĭ multor surorĭ de caritate, care alergase din unghiurile ţerreĭ şi 'şĭ expuneaŭ odihna şi sănĕtatea ca să maĭ uşiurede atâtea marĭ sufferinţe, rănitul nostru nu'şĭ veni în fire de cât a şéptea di după ce fusesse găsit fără cunoscinţă pe câmpulŭ de luptă.

A şéptea di cam pe sub séră, după ce mediculŭ de serviciŭ îĭ premeni rana, junele oştean maĭ ântêiŭ tresări ca cum ar fi fost mişcat de o comoţiune electrică, după aceia mişcă din mâinĭ, le strânse şi iar le întinse, apoĭ le apropie de gâtŭ şi scóse un lung oftatŭ. Intr'acellŭ momentŭ, o junâ soră de caritate care tocmaĭ atuncĭ sosise din spitalul de la Craiova şi priimia instrucţiunele necesare de la mediculŭ principal la capul fie-cărui bolnavŭ, vĕdu acea mişcare şi spre a se conforma acelor instrucţiunĭ, se repedi spre rănitŭ, îĭ apucă mâinele cu bunĕtate şi se aplecă spre ellŭ ca să'lŭ întrebe ce dorea; dar cum îĭ zări palida'ĭ faţă, scóse un ţipĕtŭ înăbuşitŭ şi se sprijini de stinghia patuluĭ ca să nu cază. Medicul şi celle alte infirmiere, preocupate cu visita şi instrucţiunile ce li se dedeaŭ, nu audi nimic şi'şĭ continuară visita; rănitul însă deschise ochiĭ, se uită lungŭ în jurul sĕŭ şi apoĭ îşĭ pironi privirea drept în ochiĭ juneĭ infirmiere.

Junele deschisese ochiĭ, dătuse slabe semne de viaţă, dar nu

era de loc scăpat de primejdie, căcĭ frigurile celle maĭ violinte, căldura cea maĭ înflăcărată puse numaĭ de cât mână pe el şi 'l transportă în lumea nalucirilor celor maĭ fantastice.

Treĭ ḑille fu muncit de acelle frigurĭ nebune; a patra ḑi se arĕtă maĭ liniscit, deschise ochiĭ şi iĭ aţinti cu mirare şi spaimă spre juna surоră de caritate care în tot decursul acestor ḑille de furie şi nebunie nu'ĭ părăsise căpătêiul capuluĭ nicĭ măcar o clipă. De îndată ce zări la căpătîiul patuluĭ sĕŭ pe acéstă soră de caritate, faţa sa se roşi ca jeraticu, ochiĭ sĕĭ începu să scânteeze de bucurie şi o expresiune de supremă fericire se împrăscià pe figura sa. Atuncĭ mânele sale, până aci nemişcate, se ridicară pênă la înălţimea capuluĭ ca să se frece la ochĭ spre a se încredinţa daca într'adevĕr s'a desceptat, apoĭ se aplecară în jos ca să apuce în palmele sale îngroşate de mânuirea pusciĭ, mânuşiţele cele micĭ şi delicate alle tinereĭ surorĭ de caritate, şi în fine scóse din piept un lung suspin şi ḑise Dómne cu un viers dulce şi duios:

— Tu escĭ! tot aci? iar te-aĭ coborât din cer, saŭ eŭ nu maĭ fac parte din numĕrulŭ celor viĭ! Oh! îţĭ mulţumesc sânte că 'mĭ-aĭ ascultat ruga.

Juna infirmierá iĭ pusse mâna stângă pe gură ca să nu maĭ vorbească şi lipi un deget de la cea dreaptă de rumenele sale buze, făcêndu-ĭ semnŭ să tacă. Ellŭ se suppusse ca un copil şi pe fisionomia sa se rĕspândi o expressiune de mulţumire şi fericire cerească.

— Ah! nu sbura, nu dispărea ca o umbră, suflet mult adorat, şiopti ellŭ împreunând mâinele spre semnŭ de rugăciune, căcĭ şi eŭ sunt acum o umbră, unŭ locuitorŭ allŭ ceruluĭ.

— Tacĭ, linişteşte-te şi nu te teme, rĕspunsse sora de caritate cu dulceaţă; astâmpără-te şi nu vorbi mult, adăogă ea, căcĭ nu escĭ umbră cerească ci unŭ locuitorŭ pămêntescŭ un rănit, un bolnav care aĭ nevoe de vindecare şi de odihnă.

— Ah! nu maĭ cerca a mĕ minţi, nu te maĭ sili a mĕ şegui; dacă n'aşĭ fi mortŭ n'aşĭ fi în cerŭ, n'aşĭ fi în mijloculŭ îngerilorŭ sĕĭ, n'aşĭ fi lângă nepreţuitulŭ odor al su-

fletuluĭ meŭ, lângă scumpa mea logodnică pe care am vĕḑut'o mórtă, rece şi nemişcată.

— N'aĭ auḑit că morţiĭ adesea înviază?

— Nu, dar am auḑit că adesea umbrele morţilorŭ se scoboară pe pamênt ca să mângâe animele nenorociţilorŭ care au rĕmas singurĭ şi ne mângâiaţĭ pe negrulŭ pământ.

— Şi aceasta e o mângâere.

— Da, dar astă mângâere e numaĭ pentru aceĭ ce într'adevĕr trăescŭ.

— Şi d-ta trăescĭ, te încredinţez.

— Eŭ trăescŭ? esclamă bolnavul tremurând de spaimă.

— Da, trăescĭ şi în curênd veĭ fi sănătos.

— Nu se poate.

— Pentru ce nu?

— Pentru că tu umbră mult iubită iarăşĭ aĭ peri, iarăşĭ âĭ sbura în lumea veciniciei şi eŭ iarăşĭ aşĭ rĕmânea în viaţă ca să îndurŭ suferinţele cele maĭ împungătoare.

— Dar dacă umbra n'ar fi umbră ci fiinţă aevea?

— Nu se poate.

— Dar daca s'ar putea? daca Elisa ta ar trăi.

— Cum! strigă rănitul făcênd o mişcare violentă ca cum ar fi voit să se scóle, nu escĭ mórtă?

— Liniştesce-te, rĕspunse infirmiera reaşeḑându-lŭ pe pat şi nu maĭ face copilăriĭ daca vreĭ să maĭ staŭ lângă d-ta, căcĭ de unde nu fug, mĕ duc.

— Ah! nu, nu fugi, că uite m'astêmpĕrŭ, nu mĕ lipsi d'atâta fericire că uite staŭ nemişcat. Va să zică escĭ vie şi trăescĭ!... adăogă el uitându-se la necunosuta cu o espresiune de nespusă temere.

— Da, sunt vie, traescŭ.

— Dar bine cum? căcĭ te-am vĕḑutŭ pe catafalcŭ.

— D-ḑeŭ e maĭ cu minte de cât ómeniĭ; ellŭ printr'o întâmplarc mĭ-a scăpatŭ şi viaţa şi sufletulŭ.

— Cum? în ce chipŭ? draga mea spune-mĭ, lămuresce-mĕ în ce chipŭ mi-te-a dăruitŭ iarăşĭ D-ḑeŭ? esplică-te te rog căcĭ veḑĭ că mor de nerăbdare.

— Acum nu e timpulŭ; escĭ prea slab, aĭ vorbitŭ prea multŭ şi aĭ nevoe de repaos.

— Nu, nu, mĕ simţ prea bine.

— Escĭ rănitŭ la capŭ.

— Ce'mĭ pasă de rană dacă o dată te-am revĕdut vie sănătósă şi tot aşa de frumósă ca în diua logodneĭ nóstre?

— Mie 'mĭ pasă că n'aşiŭ vrea să morĭ.

— Va să dică tot mĕ iubeşcĭ?

— Mĕ mai intrebĭ? orĭ tu deja aĭ încetat d'a mĕ iubi?

— Credĭ că ar fi cu putinţă? nu, tu nu escĭ aşa de rea în cât să mĕ credĭ capabil d'atâta infamie.

— Dacă m'aĭ iubit pentru ce aĭ plecat şi te-aĭ dat afund d'atâta timp?

— Te am vĕdut intinsă pe catafalc şi te-am credut mórtă şi am credut că de atuncĭ încolo nu maĭ aveam nimic de făcut de cât să 'mĭ îndeplinesc datoria către ţérra mea.

— Aĭ vrut să morĭ, să te omorĭ, să 'ţĭ curmĭ viaţa pe câmpul de luptă!

— Oh! ce bine 'mĭ pare că am făcut aceia ce am făcut într'un moment de aşa cumplită desperare; oh! ce bine 'mĭ pare că sunt rănit, căcĭ aminterĭ póte nu te maĭ întâlneam, şi dacă te întâlneam, fericirea d'a te revedea şi d'a te sci în viaţă, m'ar fi făcut poltron şi m'ar fi împiedicat d'a mĕ expune glónţelor după care până alaltăerĭ alergam cu lăcomie.

— D-deŭ a voit ca să nu fim egoiştĭ; ellŭ ne-a silit a ne aduce aminte, că pe lângă noĭ şi fericirea nóstră, maĭ există cine-va care e maĭ scumpŭ şi maĭ preţiosŭ ca noĭ, că maĭ e cine-va pe care nu trebue să uităm nicĭ o dată şi căria suntem datorĭ a 'ĭ da tributul datorieĭ, spre a o vedea pe ea maĭ ântéiŭ bine şi fericită; acest cine-va e ţérra, scumpa nóstră patrie. Bine aĭ făcut că 'ţi-aĭ dat tributul datorit cu atâta bărbăţie; bine am făcut şi eŭ că am alergat la glasul ţérreĭ, bine am făcut cu toţiĭ de ne-am îndeplinit datoria.

— De mult aĭ sosit aicĭ.

— Abia adĭ am picat.

— D-ḑeŭ te a adus, căcĭ aminterĭ muream fŏră dor şi póte; îndată ce aşĭ fi dobăndit simţirea de sigur 'mĭ aşĭ fi smuls legăturile şi 'mĭ-aşĭ fi deschis singur rana în ciuda medicilor şi infiirmierilor.

— Fiinţă rea şi egoistă ce escĭ!

. — Aşa voiŭ face şi acum daca mĕ veĭ maĭ opri d'a 'ţĭ vorbi şi nu'mĭ veĭ spune cum aĭ înviat?

— Uite că ţi s'a redeschis rana şi sângele a roşit legăturile. Lasă-mĕ să te premenescŭ.

— Nu voiŭ, spune-mĭ.

— Spuiŭ tot dacă nu veĭ maĭ vorbi şi te veĭ astêmpăra.

— Amuţescŭ dacă 'mĭ promiţĭ.

— Îţĭ promit dacă te laşĭ ca maĭ ântêiŭ să te schimbŭ.

Rănitul se lăsă a fi premenitŭ la rană cu docilitatea unuĭ copil ascultător, şi după ce se tremină operaţiunea, aruncă numaĭ o privire rugătóre spre juna infirmieră şi ea trase unŭ scaunŭ de lemnŭ lângă patulŭ luĭ şi se aşeḑă lângă dênsul.

In timpul cât dură astă convorbire în şiopte, mediculŭ şi surorile de caritate se dusesse şi rĕmăsesse în sală numaĭ eĭ, ceĭ alţĭ bolnavĭ, precum şi o altă infirmieră de serviciŭ care dormita la cellŭ altŭ capĕt allŭ saleĭ. Se înoptase, maĭ multe lămpĭ fusesse aprinse şi nu se auḑea în sală alt de cât mugetulŭ crivĕţuluĭ d'afară şi gemătulŭ unuĭ rănit care eşise din catalipsie şi începuse să simţă durerea rănilor.

Vĕḑêndu-se singură, sora de caritate se lipi de patul rănituluĭ, se apleca spre urechea luĭ şi în şiópte începu să'ĭ povestéscă următórele:

XXI

Mórta inviată

„Maĭ ântêiŭ află de ce m'aĭ găsitŭ întinsă pe catafalcŭ trebue să mărturisescŭ că am comis o mare greşeală, m'am îndoit de iubirea ta şi D-ḑeŭ m'a pedepsit.

— Sciŭ, mi s'a spusŭ; o femee, o nenorocită în peptul

căreia fatalitatea a săditŭ unŭ amorŭ sacrilegiŭ te-a făcut să credĭ. . . . . .

— Mĭ-a arĕtat o scrisóre scrisă de tine.

— De mine ! esclamă junele rănit.

— Da, de tine scrisă şi subscrisă George Buiculescu, dar să numaĭ vorbim de ea; de sigur o rătăcire momentană te-a îndemnat să îţĭ uiţĭ pentru o clipă jurămintele.

— O! te încredinţez că n'am comis nicĭ măcar o rătăcire momentană; o! dar 'mĭ aduc aminte, mi s'a arătat, am vĕḑut acea scrissóre, dar te asigurŭ că, de şi a fost scrissă de mine, însă nu a fost nimuluĭ trimésă ca din partea mea.

— Te credŭ, aşa trebue să fie dacă tu mĕ încredinţezĭ; să nu maĭ vorbim de astea că eŭ te-am ertat, saŭ maĭ bine am uitat.

— Tu aĭ ertat, aĭ uitat, dar eŭ nu vreaŭ să fiŭ ertat ca un vinovat, nu voiŭ ca să planeḑe asupra capuluĭ meŭ măcar un minut o bănuială atât de gravă.

— George te rog liniscesce-te.

— Nu vreaŭ, nu pot să mĕ liniscescŭ până nu mĕ voiŭ justifica înaintea D-tale ast-fellŭ ca să nu maĭ aĭ nicĭ unŭ prepusŭ, ah ! căcĭ nu maĭ aĭ acea scrisóre blestemată !

— O am, iat'o, citesce-o, rĕspunse infirmiera scoţĕnd din sînŭ o epistolă usată şi fórte mototolită.

George, căcĭ acum scim că era ellŭ, o luă în mână cu lăcomie, îşĭ aruncă ochiĭ spre ea, o mâncă cu o singură căutătură şi apoĭ strigă :

— Oh ! miserabila ! a fost maĭ infamă de cum credeam !

— Nu e scrissórea D-tale ?

— Ba a mea, dar ea 'mi-a dictat'o. Ah ! căcĭ n'am putere să alerg într'o clipă la Plevna unde a rĕmas ca o mişea şi să 'ĭ sdrobescŭ capul cu patul pusceĭ.

— La Plevna !

— Da, s'a deghisat în soldat, s'a făcut amazonă de paradă ca să mĕ urmărească; acum înţellegŭ pentru ce mĕ urmărea, tot trăgea nădejde c'o să mĕ prindă în cursă !

— Cată să te fi iubit prea mult nenorocita, de s'a expus până 'ntr'atât.

— Da, s'a expus, s'a făcut soldat de paradă ca mulţĭ coconaşĭ care n'aŭ datŭ nicĭ cu nasulŭ prin paralele, şi când a fost vorba să dea peptŭ cu primejdia, a dat dosulŭ şi s'a făcut teacă de pământ.

— N'o învinovăţi; e femee!

— Daca a fost femee să fi rĕmas în rolul sexuluĭ sĕŭ, căcĭ şi ca femee putea fi de ajutorŭ patrieĭ; daca iubirea şi dorul d'a se jertfi pentru ţérră a făcut'o să mĕ urmeḑe sĕ fi mersŭ la ambulanţe.

— D-ḑeŭ a dejucat planurile salle, s'o ertăm şi să venim la scrissóre, ḑiceaĭ că ea 'ţĭ-a dictat'o.

— Da, s'a prefăcut că vrea să rĕspunḑă uneĭ amice care nu maĭ vrea să'ĭ calce casa de teamă să nu dea ochĭ cu o altă amică anume Elisa, cu care era certată, şi ca s'o assigure că n'avea de ce se teme, s'a prefăcut că nu póte scri din causa uneĭ tăeturĭ la un deget allŭ mâneĭ drepte, şi m'a rugat pe mine ca să'ĭ o scriŭ.

— Acum înţellegŭ! ea a fost denunţătóre misteriósă şi tot ea fiinţa nenorocită din strada Rumeóră.

După ce ḑisse aste cuvinte povesti luĭ George tot ce scim că s'a întêmplat Eliseĭ dupĕ plecarea luĭ la Tĕrgovişte şi apoĭ urmă:

„Din strada Rumeóră eŭ mĕ întorsciŭ a casă cu desperare în inimă şi creḑind că în adevĕr am fost înşelată de acella ce devenisse D-ḑeulŭ meŭ pe acestŭ pămênt, hotărîiŭ să mĕ omorŭ.

„D-ḑeŭ par-că voi de o cam dată să aprobe hotărârea mea, căcĭ mĕ aruncă la patŭ în prada unorŭ frigurĭ fórte violenţĭ, dar frigurile trecură; elle îmĭ slăbiră corpulŭ, îmĭ ofiliră facia, dar nu mĕ ucisse; îmĭ trebuia dar o mórte maĭ violentă; numaĭ sinuciderea mĕ putea mântui.

„Pe când eram încă în patŭ veni să mĕ vaḑă vĕru meŭ Nicu, care, precum sciĭ, e farmacistŭ militarŭ, mĕ plânseiŭ luĭ de nisce şiórecĭ care ne bântuia casa şi'lŭ rugaiŭ cu stăruinţă ca să'mĭ procure o cantitate óre-care de şioricióică. După

óre-care îndoială ellŭ îmĭ promisse, şi a doua ḑi, dacă nu mĕ înşelŭ, îmĭ aduse o sticluţă plină cu un felŭ de apă limpede, care, după spusa luĭ, era o soluţiune de arsenicŭ capabilă de a ucide unŭ omŭ cu câte-va picăturĭ.

„De o cam dată simţiiŭ mare bucurie c'am dobânditŭ astă otravă şi eram veselă ca cum aşĭ fi dobandit un tesaur; dar după ce rĕmăseiŭ singură şi începuiŭ să cuget maĭ cu sânge rece, mĕ coprinsse nisce gândurĭ negre şi descuragiatóre, şi aducêndu'mĭ aminte de frageda mea juneţe şi de mama care mĕ iubea aşa de mult şi care de sigur era să móră de durere, mĕ puseiŭ pe unŭ plânsŭ care ţinu multă vreme. Astŭ plânsŭ prelungit mĕ maĭ uşiură pucin şi clătină multŭ statornicia negreĭ hotărârĭ ce luasem, dar după ce'mĭ aduseĭŭ aminte că tu lipseaĭ şi póte în acele minute te resfăţaĭ în braţele altia, şi maĭ cu sémă după ce mĕ gândiiŭ la miseria în care găsiiŭ pe presupusa amăgită din strada Rumeóră, a căreĭ sórtă cu timpul puteam s'o amŭ şi eŭ, nu maĭ stătuiŭ la îndoială, apropiaiŭ sticluţa de buse şi o băuiŭ pe jumĕtate.

„Din câte am auḑit şi eŭ sciam că îndată ce bea cine-va otravă simte nisce durerĭ grósnice care sgârcesce corpulŭ şi'lŭ întinde până ce móre în prada celor maĭ cumplite spasmurĭ; eŭ din contră nu simţiŭ nicĭ o durere ci o rĕceală care mersse maĭ ânteiŭ la inimă şi după aceia se rĕspândi spre extermităţĭ.

Peste câte-va minute începu să mi se lipească genele de somnŭ; încetul cu încetiul mintea mi se învăluĭ, şi peste câte-va minute căḑuiŭ într'o amorţire care 'mĭ răpi orĭ-ce fel de simţire.

„Nu sciŭ cât a durat astă amorţeală, nicĭ nu pot să'mĭ daŭ socoteală de ceia ce s'a petrecut într'acestŭ timpŭ în jurul meŭ, sciŭ numaĭ că într'un moment am simţit că inima mi se încălḑesce, că sângele începe să circule din noŭ prin vinele mele, că mânele mi se miscă şi ochiĭ mi se deschid de la sine! Când am deschis ochiĭ m'am vĕḑut înconjurată de florĭ, luminărĭ şi lume multă d'asupra unuĭ catafalŭ funebru şi pe unŭ omŭ gata d'a mĕ acoperi cu o pleopă. Vĕḑênd

tóte aste cobitóre preparative, am scos unŭ ţipĕtŭ puternicŭ şi am leşinatŭ din noŭ dar acel leşin n'a maĭ ţinut doă ḑille! Când m'am redesceptat, lugubrul cortegiŭ dispăruse; eram aşeḑată în cămăruţă şi pe patul meŭ şi înconjurată de tóte rudele şi amicele mele care 'mĭ daŭ pe întrecute fellŭ de fellŭ de îngrijirĭ şi se uitaŭ spre mine cu spaimă şi curiositate. La căpătâiul meŭ se afla un medicŭ şi afară în curte şi pe stradă se auḑea unŭ sgomotŭ ca acella ce se aude în apropiere unuĭ roiŭ de albine. Bĕutura ce înghiţissem nu fusesse arsenic ci opium care mĕ adormisse în loc d'a mĕ ucide. Se vede că vĕrul mĕŭ ghicisse în parte gândurile meile şi înlăturase nenocirea printr'o glumă. Vestea învieriĭ mele se lăţi în totŭ oraşulŭ, şi pe lângă toţĭ aceĭ ce assistasse la ridicarea mea d'a casă spre a fi dusă la înmormêntare, se adunasse şi altă lume într'unŭ numĕrŭ atât de considerabilŭ în cât nu maĭ era cu putinţă d'a circula cine-va pe stradă. Astea le aflaiŭ maĭ târḑiŭ.

„Trecŭ peste amĕnuntele desceptăriĭ melle, peste lacrĕmile de bucurie ce vĕrsă mama, verişórele şi amicele melle, precum şi peste sgomotósa veselie ce produsse în lume astă înviere; îţĭ spuiŭ numaĭ că îndată ce'mĭ am venit în fire te-am căutat cu ochiĭ pretutindenĭ şi nevĕḑêndu-te am întrebat unde escĭ şi daca aĭ maĭ venit?

— A venit, îmĭ rĕspunsse mama, dar nu sciŭ ce s'a făcutŭ.

— Trămite să'lŭ cheme şi rógă-lŭ să vie maĭ curênd, ḑisseiŭ eŭ radiósă de bucuria ce simţeam aflând că te-aĭ întors şi infiorându-mĕ de desperarea ce de sigur ţĭ-a causat mórtea mea.

„Bucuria nu fu de lungă durată, căcĭ persóna ce fusesse trămissă să te caute, veni înapoĭ cu vestea că nu te-a găsit nicăirĭ: nicĭ a casă, nicĭ la cancellarie şi nicĭ pe la locurĭ pe unde mergeaĭ de obicinuitŭ.

„Intr'astŭ timpŭ sosi nóptea; te lasŭ să judecĭ singurŭ ce nópte petrecuiŭ. A doua ḑi trămeseiŭ din ḑorĭ să te caute iarăşĭ, dar in locu-ţĭ sosi unŭ Domnŭ fórte mult revoltatŭ în contră-ţĭ care 'mĭ spusse că se numesce Alexan-

dru Calomirescu și care 'mĭ băgă în inimă unŭ cuțitŭ maĭ ucigător de cât opiul ce băusemŭ; ellŭ mĕ vesti că aĭ fugit cu soția luĭ Elena și v'ațĭ dus nu se scie unde.

„Așĭ fi voit din totŭ suffletulŭ să mĕ sinucidŭ iarășĭ, dar nu maĭ era cu putință d'a pune mâna pe otravă căcĭ mama și rudele melle mĕ supraveghiaŭ de aprópe. In curênd recunoscuiŭ singură că am făcut bine de n'am luat astă hotărîre desperată, căcĭ aflaiŭ prin tatăl D-tale, căruia îĭ scrisesseșĭ, enigma dispariţiuneĭ D-tale, loculŭ unde te aflaĭ și causa care te-a îndemnat a merge să te jertfescĭ pentru patrie.

„Cum aflaiŭ astă scire îțĭ mărturisesc am simțit o bucurie nespus de mare căcĭ m'am încredințat că încă mĕ iubescĭ, și fără să maĭ staŭ o clipă la îndoială, m'am hotărît d'a alerga după tine. Așa dar fiind fórte mult ajutată de trecerea D-luĭ Alexandru, care venea la mine în tóte ḑilele ca să afle scirĭ noĭ, am dobândit unŭ locŭ de soră de caritate la spitalul și independința, am sburat la Turnu Măgurele. Pe drum am fost însoțită de D-nu Alexandru, care s'a făcut ca și mine sanitar, pentru că aflasse că și femeia sa este în partea loculuĭ și vrea s'o găsească și să se convingă despre culpabilitatea saŭ inocența eĭ și a D-tale.

„De acolo am mers la Muselim-selo, apoĭ la Mecica, pe urmă la Plevna și de acolo informându-mĕ că facĭ parte din expedițiunea pornită spre Rachova, ne putênd urma colónele care trecusse, căcĭ drumurile nu eraŭ sigure, ne-am întors înapoĭ la Turnu, apoĭ la Slatina, pe urmă la Craiova și în fine la Bechet de unde am sosit abia adineaorĭ.

— Dar pe Alexandru ce l'aĭ făcut?

— Nu m'a părăsit o clipă; pe când eŭ luam informațiĭ pentru d-ta, ellŭ lua pentru un voluntar a nume Costică Onescu, sub numele căruia presupunea dênsul că s'ascundea socia sa, și, cu cât dobêndea maĭ multe informațiunĭ, cu atât se întrista maĭ mult și cu atât ardea de dorința d'a afla și maĭ mult.

— Unde l'aĭ lăsat?

— Afară cu restul infirmierilor; trebue să vie aci încurînd căcĭ îl chiamă serviciul; iată-lŭ.

XXII.

Pedépsa.

In acelŭ minut intră în baracă unŭ omŭ fórte palidŭ, cu pĕrul mare; cu barba nerasă și neîngrijită, îmbrăcatŭ, în haine de sanitarŭ civilŭ, cu brasardul cu crucea roșie la mâna dreaptă și în mâna stângă cu o sticlă plină cu apă. Ast om era numaĭ umbra, numaĭ plăsmuita imagine a aceluĭ fericitŭ Alexandru Calomirescu, a acelluĭ om plin de vigóre și sănĕtate care altă-dată ĕra veselia încărnată.

Cam tot în acelŭ minutŭ începu să se misce și rănitul care era culcat în patul d'alăturea de patul luĭ George, acel nenorocit tînăr care era condamnat la mórte, și să céră cu o voce de totŭ stinsă:

— Apă, apă.

Audind astă voce, Alexandru tresări, se apropia de patulŭ sufferinduluĭ și îndată ce 'l zări se redemă de unŭ patŭ vecinŭ lăsând carafa să'ĭ scape din mână și scóse din piept un ţipĕtŭ sfâșietor.

Elisa alergă și ea spre rănit luând dupŏ mescióra de la căpătîiulŭ patuluĭ luĭ George un pahar cu apă și'lŭ apropie de buzele celuĭ însetat. Vĕdĕnd și ea astă figură palidă și maĭ mórtă, scóse și dînsă unŭ ţipĕtŭ de surpridă și murmură:

— Femeia din strada Rumeóra.

Alexandru viinduşĭ în fire se apropie de patŭ, îngenuche lângă elŭ, luă în mâinele sale ardĕtóre alba și înghețata mână a muriduluĭ care atŏrna pe marginea patuluĭ, o lipi de sînul sĕŭ și o acoperi cu lacrĕmĭ și sărutărĭ strigând:

— Eleno, Elena mea cea iubită.

La audul astor cuvinte, murindulŭ deschise ochiĭ, se uită lung la Alexandru, apoĭ îșĭ roti în juru-ĭ privirea sa înflăcărată de frigurĭ, scóse din pept un ţipet de bucurie și de

îndată că vĕḑu lângă patul eĭ pe aceĭ ce o înconjura apropiă de buse mâna ce ţinea pe a sa şi depuse pe ea unŭ ferbinte sărutat. După aceia murmură cu ochiĭ înecaţĭ în lacrĕmĭ:

— Ertare, ertare, că mult 'ţĭ am greşit.

— Te ertŭ din tótă inima, rĕspunse Alexandru cu transport; numaĭ fă-te bine, însănĕtoşiază-te maĭ curĕnd.

— Nu maĭ e speranţă de însănătoşire, Alexandre, rĕspunsse murindul cu o voce stinsă; mórtea deja circulă, prin vinele melle. Am fost fórte vinovată faţă cu tine...... sunt pedepsită, nu mĕ plâng. Maĭ nainte d'a muri însă sunt datóre a'ţĭ spune că George nu e culpabilŭ, ci eŭ, numaĭ eŭ; iată pe cine iubeşte el şi pentru cine a venit aicĭ ca să móră, adaose dênsul arătând pe Elisa; vĕ cunoscŭ pe toţĭ, D-ḑeŭ în ultimele momente 'mĭ a dăruit o luciditate complectă; eĭ sunt inocenţĭ, eĭ se iubescŭ. Numaĭ eŭ sunt culpabilă căcĭ gelosia m'a împins pĕnĕ la crimă.

Alexandru, George şi Elisa rĕmase împetriţĭ de surpriză şi se uitară cu mirare la aceia care'şĭ adunasse în gură tot suffletul ceĭ 'ĭ maĭ rĕmăsese în corp spre a putea vorbi.

— Asemenĭ sunt datóre, Alexandre, adaose ea din în ce maĭ animată, ca să'ţĭ ḑicŭ într'ast moment solemnŭ câte-va cuvinte care te vor răni, sunt sigură, dar care póte 'ţĭ vor servi drept o bună lecţiune în viitor. Escĭ bunŭ, generosŭ, iubitorŭ, facĭ totŭ pentru femeia ta, chiar maĭ mult de cât trebue, dar aĭ, saŭ maĭ bine aĭ avut unŭ defectŭ, dragul meŭ: 'ţĭ aĭ negligeat prea mult femeia; 'mĭ aĭ acordat prea multă libertate şi te-aĭ încreḑut prea multŭ în mine, te aĭ ocupat mult de afacerile care să'mĭ procure lucsulŭ şi fastul în care am trăit, dar m'aĭ lipsit de tinerele rĕsfăţărĭ de care inima mea era setósă. Eŭ n'amŭ fost viţiósă, te-am iubit la începutŭ, dar ca orĭ-ce femee am avut o imaginaţiune poetică. Vĕḑênd că între ilusie şi realitate e atât de mare diferenţă, că 'ţĭ petrecĭ maĭ tot timpulŭ lucrând şi că mie îmĭ acorḑĭ fórte puţină atenţiune, am început să cuget rĕŭ, să visez o viaţă conformă cu aspiraţiunile mele şi să catŭ aiurea

distracţiele ce'mĭ lipseaŭ. Distracţiĭ am găsit, dar numaĭ pe George l'am iubit şĭ elŭ 'mĭ a resistat, căcĭ iubea pe alta saŭ maĭ bine iubea amiciţia ta. Atuncĭ am simţitŭ şi eŭ ce e amorulŭ şi de ce e capabilă o femee când iubesce; ea póte deveni sublimă saŭ criminală dupŏ împrejurărĭ saŭ dupŏ chipul cum e sădită în inima sa astă pasiune. Intâmpinând obstacóle am voit să le înlătur şi neputênd cu binele şi cu influenţa graciilor mele şi nicĭ prin rugăciunĭ saŭ ameninţĕrĭ, atuncĭ am alergat la intrigă şi crimă. V'am trămis la Têrgovişte şi, prin ómeniĭ meĭ pe care'ĭ am plătit cu baniĭ daţĭ de tine, v'am reţinut acolo atâtea ḑile şi v'am otrăvit, pe George de două orĭ şi pe tine o dată, nu ca să muriţĭ dar ca să suferiţĭ şi să nu puteţĭ pleca. Intr'ast timpŭ m'am apropiat de Elisa, am făcut'o să cază în cursa mea, să te créză pe D-ta George că escĭ culpabil, pe când îţĭ daĭ toate ostenelele ca să ajungĭ la mult doritulŭ resultat, şi o aduseiŭ în stare d'a-şĭ răpune zilele. Tocmaĭ când o vĕḑuiŭ mórtă, atuncĭ remuşcarea îmĭ sdrobi inima şi leşinaiŭ ; dar după ce mĕ desceptiŭ şi iarăşĭ te vĕḑuiŭ, pasiunea se reaprinsse şi mĕ îndemnă a schimba tactica şi să cercŭ a dobêndi prin bine aceia ce nu putusem câştiga prin rĕŭ.

„ Te-am oprit George d'a te ucide şi te-am îndemnat d'a merge să morĭ pe câmpulŭ de rĕsboiŭ, dar te-am însoţitŭ şi eŭ. Am părăsit casă, copil şi bărbat nu cu gândul d'a te ajuta ca să morĭ, ci cu intenţiunea fi lângă D-ta, d'a te ocroti şi apĕra, d'a te însoţi şi urmări pe faţă şi într'ascuns, şi la primejdie d'a mĕ pune între D-ta şi mórte cu speranţă că la casŭ d'a te scăpa, să potŭ reuşi a te face să te înduioşezĭ d'atâtea sacrificiĭ şi póte să te induplec a'mĭ acorda, daca nu iubire, celŭ puţin o scântee de recunoscinţă.

„Eŭ vedeam bine că'mĭ perdeam timpulŭ în zadar, că nu'ţĭ plăcea nicĭ compania nicĭ sacrificiele mele şi că te sileaĭ din puterĭ d'a mĕ evita ; de aceia ca să nu te contrariez am început să te evit şi să te ajut de departe cu baniĭ de care

dispuneamŭ şi pe care'ĭ cheltuiam numaĭ pentru ca să'ţĭ uşurez traiulŭ.

„Eŭ vedeam că vreĭ să morĭ, dar de multe orĭ am depărtatŭ mórtea de lângă D-ta, expuind ḑilele mele, maĭ cu sémă în simulacru de luptă de acu treĭ sĕptĕmânĭ. Vĕḑĕnd că vreĭ să ieĭ parte în espediţia Rachoveĭ, m'am dat cu desăvêrşire afund, dar prin amiciĭ ce dobândisem în corpul oficeresc, căcĭ baniĭ ce cheltuiam atrăsese asupră-mĭ privirile tuturor, am putut obţine unŭ post de infirmierŭ în secţiunea de ambulanţă ce însoţea expediţiunea şi te-amŭ urmăritŭ de departe.

„Când a început lupta şi te-am zărit în cele d'ântâiŭ rândurĭ ale rĕsboitorilor, m'am prefăcut că aşiŭ vrea să aduc rănițĭ după câmpul de resbel şi prin exemplu şi promisiunĭ am înduplecat pe tovarăşiulŭ meŭ de targă să înainteḑe până la spatele D-tale. Elŭ a plătit cu viaţa acestŭ devotament, dar eŭ am avut fericirea d'a mĕ pune la timp între D-ta şi revolveru miralaiuluĭ care s'a descărcat de douĕ orĭ în peptu-mĭ şi care de sigur te ar fi omorît.

„Ce s'a petrecut în urmă nu sciŭ, scîu însă că ranele mele sunt mortale, că simţŭ puterile că mĕ părăsescŭ şi că maĭ am în corpŭ abia un picŭ de viaţă. Nu mĕ plâng ; D-ḑeŭ a făcut bine ce a făcut, a pedepsit crima şi a conservat viaţa aceluia ce poate fi folositor ţĕreĭ şi iubiteĭ luĭ. Adio lume . . . . Adio fiinţe ce am iubit . . . . . Alexandre iartă-mĕ. . . . . .

Elena încetă d'a vorbi, şi după aceia îşĭ lipi capulŭ de peptul luĭ Alexandru care sta în genuche la marginea patuluĭ şi o coprinsese în braţe şi o strângea cu tinereţe. După aceia închise binişor ochiĭ, scósse din pept un lung suspin şi remase ne mişcată. Alexandru creḑînd că oboseala a adormit'o, depuse pe frumosul păr al prea iubiteĭ şi prea ingrateĭ salle soţiĭ un duios şi ferbinte sărutat şi'lŭ aşeză binişor pe pernă, dar cum îl lasă din mână, capulŭ căḑu după pernă ca cum ar fi fost ne însufleţitŭ. Elena era mórtă !

XXIII.

Conclusiune

Rachova fusese luată, eroica luptă de la Schit pusese pe gónă restul duşmanilor care maĭ avusese cuteḑanţa d'a se maĭ mĕsura cu Românii, şi după Rachova veni rândul Plevneĭ şi alŭ Smârdanuluĭ ca să aducă la nemurire gloria armiilorŭ Române.

George de la Bechet fu transportatŭ la Craiova şi de acolo la Bucurescĭ unde 'l căută Elisa cu tótă tinereţea şi îngrijirea uneĭ fiinţe ce iubesce, şi după ce se făcu bine fu licenţiat din armată şi se cunună sub costumulŭ sĕŭ de miliţianŭ cu iubita sufletuluĭ luĭ. Aḑĭ nu e pereche maĭ fericită ca eĭ; de câte-orĭ se întoarce de la cancelarie elŭ găsesce în pragul porţiĭ pe Elisa luĭ în braţe cu unicelulŭ lorŭ. Viaţa lorŭ este unŭ lanţŭ nesfârşitŭ de ḑile vesele şi fericite.

Alexandru n'a lăsat pe Elena să ḑacă în pămêntŭ străin, ci a dus'o ca s'o îngroape în cimitirulŭ de la moşia sa, unde unŭ pluton de miliţienĭ a făcutŭ onorurile militare *Amazóneĭ de la Rachova.* Ea nu stătu mult timp singură într'acel cĭmitir, căcĭ peste un annŭ Alexandru fiind minat de nisce sufferinţe maĭ mult morale, bóla cea maĭ anevoe de vindecat s'a grăbit d'a se duce după soţia sa în lumea vecĭniciei.

FINE

TABLA DE MATERII

Preciul 2 lei